

L'actualitat de l'Estatut

Sembla una cosa paradoxal parlar de l'actualitat del nostre Estatut. No obstant cal remarcar-ho, si tenim en compte que molts dels nostres polítics sembla que se n'havien oblidat preocupats amb les seves lluites partidistes. Ara, però, i amb motiu del dictamen de la Comissió d'Estatuts, torna a ésser en primer pla en totes les esferes. Ara bé: haurà quedat satisfet el poble després d'haver-se assabentat de la totalitat de l'esmentat dictamen? Evidentment que no. Es, el nostre Estatut, tan diferent de com va deixar-lo el poble de Catalunya, que la seva diguem-ne nova redacció, ha suscitat moltes suspicàcies i ha causat molts desganyos. Que faran els diputats catalans en la seva discussió? Com prendrà el poble de Catalunya aquesta mena de mixtificació de la llei fonamental que ell mateix va votar-se? Noteu que en aquest projecte hi ha un lligament tan manifest amb l'Estat. que l'autonomia que la Comissió ens concedeix no passa pas d'ésser un règim del propi governament ben afeblit. Trobem francament contraproductent la tasca de la Comissió, per quant Catalunya necessita una més categòrica satisfacció que li resolgui d'un cop el seu problema. Catalunya ha manifestat constantment les seves ànsies de llibertat, i aquesta cal que sigui efectiva integralment. No s'acabarà pas aquest problema a base de molts conciliadors amb els quals s'estrenyen molts llaços, però que posats a la pràctica, es trenquen moltes esperances. Quan Catalunya va portar la seva valuosa col·laboració a la revolució espanyola, ho va fer perquè en la República hi veia la seva total lliberació, i ho va demostrar amb l'implantament de la seva República, unes hores abans que l'espanyola. Ens hauria plagut més celebrar el primer aniversari de la República amb un Estatut més satisfactori i ja indiscutible. L'escamoteig de la nostra llei, no serà pas un motiu que permeti discurssejar com dos germans, sinó com dos amics, un més poderós que l'altre i que es val de la seva potència. Veurem la discussió de l'Estatut com es desenrotllarà, però la seguirem, després d'aquest projecte de la Comissió, amb molta atenció. I si no pot haver-hi avenença completa, sinó se imposa un seny que ho arrangi tot sense eufemismes, que Espanya no es queixi dels extremismes de Catalunya, car és ella qui-els provoca.

Repasseu si us plau la part que afecta a finances, i veureu com el projecte de la Comissió ens escatima tant les concessions, que ens ho cediria tot menys els cabals? Es que pot governar-se un poble si no té diners? Els tècnics es cuidaran de demostrar l'absurditat d'aquestes concessions (?) econòmiques. Una Catalunya amb rivets de llibertat, però pobre, no ens ha pas d'interessar, car el que ha de demanar caritat o li prenen els seus propis mitjans econòmics, mai no podrà desenrotllar les activitats de les quals és capaç i que li són necessàries per poder se moure amplemant. Amb les mans lligades, no és pas possible ni el treball ni la perfecció.

P. Vinyoles i Vivet

NOTES POLITIQUES

Un article de Francesc Cambó

"Davant l'Estatut"

La *Veü de Catalunya* publica un article del senyor Cambó, en el qual el cabdill regionalista, després de considerar el dictamen presentat per la Comissió a les Corts, reconeix que hi ha dos punts essencials — ensenyament i hisenda — als quals es dona una solució inacceptable i confia que la representació parlamentària catalana aconseguirà que s'arribi a solucions satisfactòries.

Troba lamentable el vot particular dels senyors Lluhi i Xirau i espera que aquests senyors faran el lleuger sacrifici d'amor propi de modificar una proposició redactada a corre-cuita i sense que en poguessin pesar les conseqüències.

Considera que mai el problema català no s'havia trobat en condicions tan favorables perquè li sia donada una solució satisfactòria i creu que si no vingués avui aquesta solució el plet subsistiria amb dany igual per a Catalunya que per a la resta d'Espanya. Després afegeix: «Es notori que són molts els catalans i els catalanistes que veuen avui amb terror la implantació de l'Estatut per la temença que l'autonomia de Catalunya caigui en mans barroeres,

incompetents o sectàries. Es evident, per dissort, que els homes que dirigeixen la Generalitat han fet el possible perquè pogués sorgir aquest sentiment. Però els que són essencialment catalanistes tenim el deure de proclamar que aquell temor podrà existir sempre, i si l'autonomia de Catalunya hagués de retardar-se fins al moment que tots els catalans estiguessin segurs que els instruments de govern de la Catalunya autònoma estaran en mans que ens siguin particularment grates, l'hora de l'autonomia de Catalunya no arribaria a sonar mai.»

Demana que les eleccions sien equitatives i pures, car així representaran la expressió de la voluntat dels catalans, expressió que tots tindrem el deure de acatar. L'article del senyor Cambó acaba així: «Amb aquelles garanties, que exigeix la dignitat de tots i el mateix prestigi de Catalunya, els que hem consagrat la nostra vida a fer possible que vingués el moment que sembla apropiat, farem tots els esforços i sacrificis que calguin perquè no es produïxi de nou el fet, tantes vegades repetit en la nostra història, antiga i contemporània, que siguin els catalans els qui, per enveges i passions, ajornem la hora de l'autonomia de Catalunya.»

No hem de voler nosaltres, els homes de la Lliga, fer amb els que avui ostenten la representació de Catalunya el que altres feren amb nosaltres quan legítimament n'ostentàvem el títol.

En els moments actuals, la major abnegació serà la prova del més pur i del més intens patriotisme.»

Les nostres col·laboracions Viatges anacrònics Els dos Llanerers

«Sortim de sota el cobert de l'estació per a travessar la platja de Mataró» i Víctor Balaguer ens explica que les obres de prolongació de la via restaren parades molt temps, puix la ciutat s'oposava a que l'empresa fes seguir el ferrocarril per la platja. Cal reconèixer que l'Ajuntament de Mataró d'aquella època hi veia clar. La via arran de mar secciona la platja dels pobles i ha anat entorpir poc a poc la vida marinera. Avui les poblacions de la Maresma tenen les platges interceptades que és quasi com no tenir-ne. Si els carrils s'haguessin fet passar per damunt dels nuclis marítims, s'hauria deixat lliure l'accés a mar i el tren hauria servit a l'hora els pobles de baix i els pobles de dalt al llarg d'aquesta costa. Certament que les obres del traçat havien d'ésser majors, però la Companyia també s'hauria lliurat de les despeses oneroses ocasionades per l'arranjament dels desperfectes ocasionals pels temporals.

Mentre ens fèiem aquestes reflexions el tren ha passat entre barcos i hem travessat un carreró. Deixem enrera un raval mataroní i el tren corre «entre el mar i la carretera». «El paisatge recobra animació i colorit». El nostre ciclorone, amantent, ens va senyalant amb la seva mà fina i cuidada l'ermita de Sant Simón, que dona nom a la riera que hi passa a la vora. El veïnat de Mata, és un relleix de muntanya g antiga que s'acosta indicat per l'esglesia primitiva amb dos xiprers al costat, i més ençà l'ardit turó de Nofre Arnau, amuntegament de roques porfirítiques i metamòrfiques que amb llur resistència enlairen les ruïnes informes del castell migeval. De la fortalesa caiguda, el nostre romàntic ens en parla així: «Abans era talaia vigiladora d'una morada feudal; avui és la sentinella que guarda les ruïnes amuntegades als seus peus.»

La marxa del tren i l'aparició de la vall on s'amaga el caseriu de Sant Andreu de Llanerers, no dona temps per una desquiciació balagueriana. Ací no hi ha estació, no hi ha més que un rengle de cases de terrassans o pescadors, les cases de Can Sans, però s'hi aturen el primer i el darrer tren de cada dia, a l'anada i a la tornada. Com nosaltres hem estat matiners, hi tindrem parad; això dona lloc a Balaguer per a parlar-nos de la població invisible.

«És un poble que quasi no se li pot donar tal nom, ja que es troba molt disseminat, fins al punt que són més les cases isolades que no pas les que formen el seu casc. La major part de les cases, o si més no, les principals, són de rics propietaris que viuen a Barcelona o a Mataró». Endevidem, amb tot i que el caseriu resta mig hora lluny, que aleshores com ara Sant Andreu de Llanerers era un poble d'estiu. Podem afegir però, que hi ha hagut una relativa concentració aquests darrers anys, degut a la construcció de viven-

des per ésser habitades durant l'estiu, la qual cosa ha fet que l'eixamplament del nucli principal l'hagi posat en contacte amb els caserius dels vorals, amb la qual cosa ha dissimulat l'escampament característic d'aquest poble. Cal dir que la comparació de les estadístiques no confirma pas aquesta impressió. Al contrastar les dades contemporànies de la Guia Balagueriana amb les de 1920, trobem en el nucli central 114 i 130 cases respectivament. En 1857 teníem oficialment uns 500 habitants i en 1926 uns 700. La població del Municipi l'any 1860 era de 1.366 ànimes, la qual resulta superior a la de 1920, puix no figuren en el cens més que 1.321. No obstant sabem que el sudit any de 1926 hi havia 1.605 habitants de dret. La contradicció és evident entre les dades oficials i les oficioses. Però ni aquesta xifra més alta ens dona per sí sola la capacitat del poble, puix cal tenir en compte que actualment hi estiuengen una vuitantena de famílies, que permeten atribuir a l'of temporal unes 400 ànimes més al poble.

En realitat Sant Andreu de Llanerers constitueix un nucli capacitat per a uns 2.000 habitants.

L'estiu i l'agricultura fan viure aquest poble. Víctor Balaguer amb les dades que ens dona ens parla de la mort de les vinyes per l'oidium. Ell troba les rabasses arrencades i les terres convertides en sembrats. Nosaltres sabem que la vinya després fou refeta, però la filoxera l'atuf de nou. Avui, si bé encara es fan uns 6.000 hl. de vi una anyada amb altra, en canvi de blat no se'n fa de molt pel consum del poble, puix que els pagesos prefereixen dedicar-se a la patata primerenca, que per terme mig anual rendeix unes 4.000 tones, i sobretot el pèsol que s'hi fa com en cap altre lloc de la costa gràcies a la configuració del terreny que ofereix rers assoleials. No és rar que aquesta lleguminosa dongui unes 2.000 tones l'any. Ademés tothom fa verdures per a vendre a Arenys, a Mataró i a Barcelona. Aquesta producció horícola és obtinguda gràcies a una trentena de sínies que extreuen l'aigua del subsol.

Mentre nosaltres hem retret aquestes dades comparadores, Víctor Balaguer parlava d'un document guardat a l'arxiu municipal, pel qual se sap que l'any 1541 Carles V va accedir a que es separessin, municipalment, Sant Andreu i Sant Vicents de Llanerers, però nosaltres recordem que Pascual Madoz en el seu Diccionari porta aquesta separació a l'any 1532. No sabem quina de les dues dates sigui la certa.

Mentrestant el tren arrenca. El nostre guia diu: «La major part d'aquestes cases i masies que veieu esbarriades per la falda de la muntanya, abans es trobaven a la platja, però a cada moment eren saquejades pels corsaris moros que convertien aquesta costa en el tea-

La Festa del Llibre

Anit va celebrar-se en un saló de la Casa de la Ciutat una reunió per a tractar de l'organització de la IV Diada mataronina del Llibre.

Presidí el regidor delegat senyor Puigvert i hi assistiren representants dels Amics del Llibre, dels llibreters i de l'Associació de la Premsa.

En principi es va convenir que la Festa es celebri el proper diumenge i instal·lar les parades a la Rambla, tros comprès entre els carrers de Santa Teresa i de Pau Iglesias. Hi haurà ballada de sardanes, concert per la Banda Municipal i a dos quarts d'onze, al saló de sessions de l'Ajuntament, una conferència sobre el llibre a càrrec del notable publicista i distingit col·laborador del DIARI DE MATARÓ senyor Pau Vila.

Aquests acords, però, no seran fermes fins que sien aprovats per l'Ajuntament que enguany ha acceptat el patronatge de la Festa del Llibre.

tre sangonent de les seves incursions piratesques». Nosaltres pensem, però, que aquesta reculada del poblament en plena Edat Mitjana no deu ésser més que una suposició, malgrat el cas que ens posa de la casa de Lloreda, situada quasi al cim de la muntanya, a una hora llarga de la costa. Probablement, aquest desplaçament concret és purament llegendari. Pel demés, quan hom veu entre Can Lloreda i el poble la vella iglésia migeval, massissa com una fortalesa i amb un campanar que és una veritable torre de defensa, hom pensa que les cases no devien separar-se gaire d'aquesta recolecta protectora.

El tren trepidava sobre una riera i Víctor Balaguer ens diu que és la de Sant Vicents de Llanerers. Tampoc veiem el poble, per més que el nostre company de viatge el senyala, bo i parlant-nos amb entusiasme de Milans del Bosch guerriller del temps dels francesos i home liberal del temps dels absolutistes, que nasqué i morí en la seva casa pairal, situada en el terme d'aquest altre Llanerers. Aquesta evocació, per una associació d'idees, ens porta a pensar que hi ha homes que es fan un nom, però el nom no fa pas els homes. Sant Vicents és un poble més pagès que el seu germà; Víctor Balaguer no ens dona cap dada.

Encara un castell aturonat, la torre «de Valls» del baró de La Doncel, de la qual hom diu si fou mansió senyorial dels Rocaberti. «De les valls antigues no en queda més vestigi que l'apilament enlairat als costats, indicador del lloc on hi havia les muralles. Es veuen encara els goifos del pont llevadís i la decoració gòtica de les finestres, com per a protestar en nom d'un passat gloriós, de la profanació comesa al convertir el castell feudal en una casa d'esbargiment».

La indignació del poeta se'n encomana, mentre el tren corre i Caldeles s'acosta.

Pau Vila

(Prohibida la reproducció)

TALLERS BORDANOVA

Carrer Fermí Galan, 316 - MATARÓ - Telèfon 205

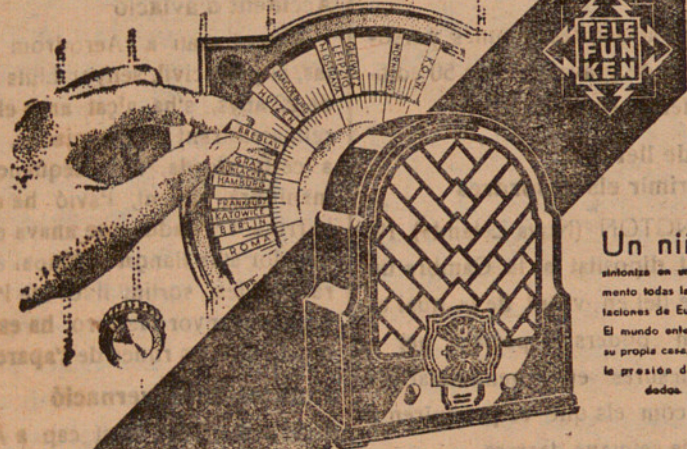
Construcció i reparació de màquines per a gèneres de punt

OFERTES: 1 taler Strand. MAXIM 240 agulles 3 1/2 pulgs. — 1 màquina MERROW vores i costures. — 50 talers rodons TERROT mallosa gran n.º 26 fi i 27 gros llis, felpa i llistat 4 colors. — 1 Bateria Anglesa 4 talers 16 polsades n.º 26 felpa. — Bobines alemanyes de 20 i 40 pues. — 2 màquines overlock. — 1 motor elèctric 1 HP. — 1 màquina de perxar. — 1 premsa a ma. — 1 màquina cosir i tallar per prim i pelfa «Unió Especial» nova.

DEMANDES: 1 Taler circular TERROT 32 polsades n.º 26 fi mallosa gran. — 1 màquina Tricotosa n.º 10 o 12 en 55 o 65 cms. — 1 Màquina SINGER domèstica bobina central. — 2 màquines tricotosa n.º 12, 80 cms. mogudes a vapor. — Falten talers SCOTT & WILLIAMS.

La Auto-Skala

busca automàticament todas las estaciones.

Un niño inventó en su momento todas las estaciones de Europa. El mundo entero en su propia casa. Bajo la presión de sus dedos.

TELEFUNKEN 340 W. L.
El más moderno receptor con altavoz

Triple circuito seleccionado de 5 válvulas con sintonización automática, 200-2000 mcs regulador con 5 tocos, antena de red contactos de platino, interruptor termo-automático para casos de sobretensión. Alarma dinámico de gran potencia y seguridad en caja de aluminio livianamente acabada.
Para corriente alterna de 220 a 240 V.

Este receptor representa un digno estudio del cuerpo técnico de TELEFUNKEN, con sus vastos recursos financieros e industriales ha creado el mejor receptor para 1933.

PIDA UNA DEMOSTRACIÓN GRATUITA A NUESTROS AGENTES AUTORIZADOS

RADIO TELEFUNKEN

Agent oficial: JOSEP CASTANY - Riera, 47 - Mataró

Baix per llogar

Cambra de bany i quatre habitacions.

Raó: Administració del DIARI.

TAXIS TERÉS

Bodes — Bateigs — Excursions
Servei de luxe — Preus reduïts

Per a encàrrecs: Telèfon 232

Fixeu-vos en el número del Telèfon 232

Biblioteques públiques

De la Societat IRIS (Melció de Palau, 25): Oberta els dies feiners, del dilluns al divendres, de 7 a 10 de la nit; dissabtes i dies festius de 5 a 8 del vespre.

De la Societat ATENEU (Melció de Palau, 3): Horari: Dies feiners, de 8 a 10 de la nit; dissabtes de 4 a 7 de la tarda i de 9 a 11 de la nit i diumenges i dies festius, de 11 a 1 del matí i de 5 a 8 del vespre.

De la CAIXA D'ESTALVIS (Carrer d'En Palau, 18): Hores de lectura: Dies feiners, del dilluns al dissabte, de onze a una del matí i de dos quarts de 6 a dos quarts de nou del vespre. Resta tancada els diumenges i festius.

«Estomacal Pérez»

Sense rival per a guarir les malalties del ventrell, fetge i budells, llagues i restrenyiment.

Desconfiar de les imitacions, doncs, aquest preparat no és el primer ni l'únic, però sí el millor de la seva classe.

PREU: 5'20 PESSETES

En Farmàcies i Centres d'Específics i en els Laboratoris Cornet -Alella-(Barcelona)-Telèfon 4.

A Mataró: Farmàcia del Dr. Spà-Plaça Garcia Hernández, 3

Edicions "Diari de Mataró"

EXCELSIOR, novel·la per Marçal Trilla i Rostoll. . . . . Ptes. 4
ELS ISERN INTIMS, biografia per Lluís Viladevall i Malgà. . . . . » 1
HOMES, COSES, POLÈMIQUES, per J. Farran i Mayo-ral, amb un pròleg de Pere Coromines. . . . . » 5

De venda en totes les llibreries

Guia del Comerç, Indústria i professions de la Ciutat

Cases recomanables de Mataró, allistades per ordre alfabètic

<p>Ampliacions fotogràfiques CASA PRAT Churraca, 60 Vendes a plaça - Exposició permanent - Marca</p>	<p>Col·legis ESCOLES PIES Apariat s.º 6 - Tel. 280 Pensionistes, Recomanats, Vigilàs, Externs</p>	<p>FUNERARIA «LA DOLOROSA» St. Agustí, 11 Telèfon 55</p>	<p>Mestres d'obres RAMON CARDONER Sant Benet, 41 : Preu fet i administració. :</p>
<p>Anissais ANTONI GUALBA Sta. Teresa, 30 - Tel. 64 Dipòsit de xampany Codorniu. Destil·leria de licors</p>	<p>Cordilleries VIDUA D'ANTONI XIMENES Sant Antoni, 22 Especialitat en cordills per indústries. Teixits de lute</p>	<p>Fusteries JOAN ALUM Sant Josep, 16 : Estudi de projectes i pressupostos. :</p>	<p>JOAN GUAL Sant Milla, 18 : Construccions i reparacions</p>
<p>Banquers BANCA ARNUS Riera, 62 - Tel. 40 Negociem tots els cupons venciment corrent.</p>	<p>Còpies MAQUINA D'ESCRIBRE St. Francesc P. 16 Circulars, obres, actes i tota mena de documents</p>	<p>Garatges BENET JOFRE SITJA R. Alfons XII, 91 al 97 Ensenyament gratuït. Cotxes d'ocasió. — Tel. 584</p>	<p>Mobles ERNEST CLARIANA Blebe Mas, 17.-T. 281 Construcció i restauració de tota mena de mobles.</p>
<p>DR. ENRIC ORDOÑEZ MUTIS Riera, 50 1.er Dilluns, dimecres i divendres de 4 a dos quarts de 8</p>	<p>Drogueries BENET FITÉ Riera, 36 - Telèfon 30 Comerç de Drogueria. - Productes fotogràfics.</p>	<p>Herboristeries «LA ARGENTINA» Sant Llorenç, 16 bis Plantes medicinals de totes classes.</p>	<p>Oculistes DR. R. BERPIÑA Sant Agustí, 53 Visita el dimecres al matí i dissabtes a la tarda</p>
<p>Estorers MANUEL MASPERRER Carles Padrós, 78 : Perlesanes, corines i articles de viuet.</p>	<p>Fondec PERE MIR Enric Granados, 5 Menjars al cobert i abonats</p>	<p>Impremies IMPRESA MINERVA Barcelona, 13.-T. 255 Treball del ram i venda d'articles d'escriptori</p>	<p>Palla i Allats COMERCIAL FARRATGERA Sant Llorenç, 18 Telèfon 21.</p>
<p>Caldereries EMILI SURIA Churraca, 39.-Telèfon 303 Calderes a vapor i aigua calenta. Serpentina.</p>	<p>Funeràries FUNERARIA DE LES SANTES Palau, 58 Telèfon 57</p>	<p>Maquinària FONT I COMP.ª Riera, 363 Tel. 28 Fundició de ferro i articles de fonderia</p>	<p>Pappers pintats JAUME ALTABELLA Riera, 17 : Extens i variat assortit : Pintura decorativa</p>
<p>Carruàges JOAQUIM CASTELLS — TAXIS-MATARÓ Bravo, 12 Telèfon 220</p>	<p>Carbons COMPANIA GENERAL DE CARBONES Par encàrrecs: 1 Alberch, St. Antoni. 70 - Tel. 229</p>	<p>Marbreries JOSEP ALSINA Riera, 436 Lloses mortuòries. Marbres artístics de tota classe.</p>	<p>Perruqueries ARTUR CAPELL Riera, 43, preu Especialitat en l'ondulació permanent del cabell.</p>
<p>MARCELI LLIBRE Beat Oriol, 7 - Tel. 209 Inmillorable servei d'autos i tarifes de lloguer.</p>	<p>Merceries JOSEP MAÑACH Sant Cristòfor, 21 Gèneres de punt. Perfumeria; llagueta, Costeclona</p>	<p>Recaders JOAN BOSCH TORRAS Goia, 3 - Tel. 158 Corresponsal Agència Rel-Solé Dr. Marí Julià, 2 Telèfon 18667</p>	<p>Sastres EMILI DANIS Sant Francesc d'A. 14 bis : : Tail sistema MULLER</p>

CÒPIES a màquina d'escriure

Rapidesa i pulcritud en tots els treballs

Per encàrrecs; **LLIBRERIA ABADAL** - Riera. - Mataró